De natiuitate domini noſtri iheſu criſti.

ADueniente autē nouem mēſiū termino exijt
edcm̄ a ceſare auguſto vt deſcriberet̄ vniu-
ſus orbis ſcʒ q̄libet i ciuitate ſua. Auguſtus .xij.
annis circa tēpus natiuitatis xp̄i i pace r̄gnauit.
Et tali tēpore voluit xp̄us naſci. q2 pacē magno tē
pe q̄ſiuit ꝛ amauit ꝛ pacis amatores p̄miſit. Pa
catis ergo ōmibꝰ regionibꝰ ꝑ vniuſū orbem memo
ratus auguſtus rē publicā legibꝰ pacificis adeq̄re
ſiue nutrire deſiderās ꝓtulit edcm̄ vt deſcriberetur
vniūſus orbis. Volēs em̄ ſcire nūeꝝ regionū i or
be q̄ romane ſuberāt diciom. numeꝝ ciuitatū i q̄li
bet regione. numeꝝ q̄ʒ capitū i qualibet ciuitate. p̄
cepat vt de ſuburbaīs opidis vicis et pagis i ſuā
cōfluerēt ciuitatē maxime vnde trahebant origīeʒ
et q̄libet nūmū argēteū p̄cij decē nūmoꝝ vſualiū (
vn̄ et denarius dicebat̄) p̄ſidi ꝓuincie tradēs ſe ſb
ditū ipio romano ꝓfiteret̄. nā ꝛ nūmꝰ imaginē ce-
ſaris p̄ferebat ꝛ ſupſcriptionē noīs. Et numerus
eorum qui cenſiti capite ferebantur redigebatur
in ſcriptis. Aſcendit autem ioſeph a nazareth in
bethlehē ciuitatē ſuā vbi eoꝝ familia habitabat.
eo q2 eēt de domo dauid vt ꝓfitēt̄ cū maria vxore
p̄gnāte. Laborat ergo iteꝝ dn̄a hoc longo itinere
nā bethlehem ē ꝓpe iheruſalē ꝑ quiq3 miliaria. Cū
q3 fuerunt bethleem (quia pauperes erant ꝛ multi

ꝓ eadem cauſa cōcurrerant) hoſpitium inuenire
nō poterāt. Cōpatere hic dn̄e ⁊ cōſpice eā delicatā iu
uenē (quindecī em̄ erat ānoꝝ) ex lōgo itinere fati
gatā ⁊ cū verecūdia īter gētes v̓ſantē querentē vbi
quieſceret ⁊ nō inuenientē. omnes licētiāt eā ⁊ ſociū
eius ⁊ ſic coguntur diuertere ad quādā viā coopertā
vbi hoīes ad colloquēdū vel quieſcendū ī diebus
ocij vel ꝓ aeris intēperie diuertebant᷑. Et ibidē io-
ſeph faber lignarius forte ſe clauſit ⁊ p̄ſepiū fecit
boui ⁊ aſino quos ſecū duxerat. Vbi cū veniſſet
hora ꝑtus ſcʒ in media nocte dn̄ice diei (naʒ ea die
q̄ dixit fiat lux ⁊ fcā ē viſitauit nos oriēs ex alto)
virgo peperit filiū ſuū et ſtatī vt deū adorauit. in
uoluitqʒ velo capitis ſui ⁊ poſuit ī p̄ſepio boſqʒ ⁊ a
ſin⁹ ī medio eū hn̄tes (ſic̄ ꝑ abacuc p̄dcm̄ ē) genua
flectētes īceſſant᷑ eū adorabāt. Naſcēte ec̄ dn̄m āge
li circūdederūt ⁊ natū ſtatim adorauerūt dicētes Gl̄a
ī excelſis deo. Et cōfeſtī q̄dā ex eis ad paſtores ve
nerūt (q̄ erāt ibi ꝓpe ꝑ miliare) nūciātes ip̄am natiuita
tē ⁊ ec̄ locū. Aſcēderūtqʒ ī celū cū cāticis ⁊ iubilo ꝯci
uibꝫ ſuis ea ſil̄r nūciātes. Tota g̊ ſup̄na curia exhi
larata magnoqʒ fcō feſto ⁊ laudibꝫ ac gr̄aꝝ actioī
bꝫ deo prī exhibitis venerūt oēs q̊tq̊t ibi erāt ſucceſ
ſiue ꝑ ordies ſuos vidē faciē dn̄i dei ſui ⁊ adorātes
cū oī reuerētia ⁊ ec̄ mrēm ei⁹ laudes eidem et canti
ca ꝑſonabant. Quis enim eorū talibus auditis no

nis remanſiſſet in celo· quin viſitaſſet dn̄m ſuū ſic
humilit̄ ꝯſtitutū in t̄ra· ĩ nullo hec ſupbia cadē po
tuiſſet· Unde dicit apoſtolus ad hebreos· Et cū in
troduceret primogenitū in orbem terrarū dixit· et
adorēt eū omnes angeli eius· Venerūt etiā paſto
res ⁊ adorauerūt eū referētes q̄ audierāt ab ange
lis· Mater vero prudentiſſima omnia (que de ipſo
dicebantur) ſeruabat conferens in corde ſuo· Quia
em̄ ſacras ſcripturas legerat et ſciebat ꝓphetias·
conferebat ea que ſecum ſunt acta de dn̄o cum his
que nouerat a prophetis ſcripta de eo· Illi autem
gaudentes abierunt· Genuflecte ⁊ tu qui tantū
diſtuliſti et adora dn̄m deū tuū ⁊ poſtea matrē eius
et reuerenter ſaluta ſenē ſanctū ioſeph· Deinde oſ
culare pedes pueri iheſu iacentis in preſepio et ro-
ga dominam vt eū tibi porrigat vel ꝑmittat acci-
pere· Accipias ergo eum et inter brachia tua reti-
ne· intuearis faciem eius diligenter ac reuerenter
deoſculare et delecteris in eo confidenter· Hec face
re potes quia ipſe ad peccatores venit pro eorū ſa
lute et cum eis humiliter conuerſatus eſt· et tandē
ipſis ſe dimiſit in cibum· Unde benignus dominus
libent̄ ꝑmittit ſe tangi ꝓ tuo velle nec ĩputabit p̄
ſūptioni ſed amori· ſꝑ tn̄ cū reuerētia ⁊ tiore h° fa
cias qr ipē ſcūs ſcōꝝ ē· P⁹ ea redde ipꝫ mr̄i ſui ⁊ aſ
pice ſtudioſe q̄ diligēt̄ ⁊ ſapiēt̄ eū gubnat lactat

et cetera facit obſequia· Sta ꝛ tu et iuua eā ſi po
tes· In his delectari iocūdari ꝛ ſedule meditari me
mento ꝛ q̄ntū potes ſta familiaris dn̄e ꝛ puero ihe-
ſu ꝛ intuearis faciē ei⁹ ſepe ī quā deſiderāt āgeli ꝓ
ſpicere· Sp tamē vt dixi cū reuerētia ꝛ timore ne
patiaris repulſam· Reputare em̄ te debes indignū
taliū cōūſatiōe· De hac natiuitate ſic dt aug⁹·
In ſtabulo naſcitur ꝛ a matre maria vili faſcia ā
gitur ꝛ in p̄ſepio reclinat᷑· nō erat ei cedna domus
nec lectus eburneus in q̄ parēt creatorē et nr̄m po
neret redēptorē· Idcirco velut exul ꝛ pegrina i ali
ena domo mūdi dn̄m peperit· Et tāq̄ femina pau-
per nō ſericis ſ; pannis vilibus inuoluit et in p̄ſe
pio collocauit· Quē vt peperit ſtatī vt deū adora-
uit· O ſtabulū felix· p̄ſepe beatū· i q̄ naſcit᷑ xp̄s et
reclinatur oīm de⁹· Ibi fuerūt obſtetrices āgelice
poteſtatis ꝛ ſolatiū angeloꝝ· ibi erāt milia miliū
exultātiū· Ibi vagiebat xp̄us i ſtabulo ꝛ fiebat le
ticia magna in celo· Plorabat in p̄ſepio xp̄us ꝛ ta
mē de ipō exultabat multitudo celeſtis exercitus re
ſonās gl'am deo i altiſſimis et in terra pacē anūci
ans hoīb⁹ bone volūtatis· q2 bonitas celi nata eſt i
terris· Deſcēderat pax vera de celo ꝛ inde angeli ḡ
tulantes decātāt gl'a; i altiſſimis deo· exultāt āge
li· ꝯtremiſcit maia mr̄ di effcā· gaudēt āgeli de xp̄o
tpudiādo ſecure· an̄ q̄m ſtat mat cū mag⁹ tremoē ꝛ

cum timore exultat ⁊ cū exultatione timida pſeue
rat· Vñ etiā ācelmus · O amāda ⁊ ammirāda di-
gñtio· Deus immēſe glře ⁊ filius virginis vnnis cō
tēptibilis fieri nō deſpexiſti· de⁹ omniū conſeruus
apparé voluiſti· Et tu dñe vniuerſoꝝ (qui nullam
hates indigentiā) inē ipa natiuitatis tue initia nō
horruiſti abiectiſſime pauptatis deguſtare incom
moda· Vt eñ ait ſcriptura· tibi cū naſcereis ñ erat
locus i diuerſorio· nec cunabula (q̄ teneritudinē tu
am acciperent) habuiſti· ꝫ in vili pſepio ſordentis
ſtabuli tu (q̊ palmo concludis terrā) inuolutus pā
niculis reclinatus es ⁊ hoc a brutis animalib⁹ mu
tuo accepiſti· Conſolamini cōſolamini qui in ſordi
bus pauptatis enutrimini· quia vobiſcum ē deus ī
pauptate· Non cubat in delicijs ſplendidi cubiculi
nec inuenit̄ i terra ſuauiter viuentiū· Quid vltra
gloriaris o diues in re lutea et in volutabro lecti-
picti· cū rex regū ſuo recubitu ſtramenta pauperū
honeſtaė maluerit? Quid dura ſtramēta deteſtaīs
cū tener infantul⁹ (in cuius manu ſunt oīa) tuis ſe
ricis tuis plumis duras iumentoꝝ ſtipulas preele
gerit? Hec ancelm⁹· Vidiſti ortū ſanctiſſimi prīci
pis · vidiſti ſimul ⁊ partū regine celeſtis · et in vt°
ꝗ arctiſſimā pauptatem attēdere potuiſti· quo exē
plo paupes plurimi cōſolant̄· Vñ bernard⁹· Non
cōſolatur xp̄i īfantia garrulos · nō ꝯſolant̄ xp̄i la

ctime cachinantes· nō cōſolātur pāni eius ābulā
tes ī ſtolis· nō cōſolātur ſtabulū ⁊ pſepe amantes
pmas cathedras ī ſinagogis· Vigilātib⁹ paſtori
bus ānūciat̄ gaudiū lucis et eis dicit̄ eē natus ſal
uator paupib⁹ atqȝ laborantib⁹ nō vob diuitibus
q̄ vrām hētis ꝯſolationē n̄ diuinā· Hec bernard⁹
Hec v̄tus ſcȝ paupertas ē illa euāgelica margarita·
ꝓ q̄ emēda ⁊ cōparāda ſūt oīa vēdēda ⁊ dāda· Hec
eſt totius ſpiritualis edificij primariū fundamētū
Hec eſt ſpūalis via ſalutis tāq̄ humilitatis fomē
tū ⁊ pfectionis radix· cui⁹ eſt fructus multiplex ſed
occultus· Potuiſti etiā attendē ī vtroqȝ ꝓfūdiſſi
mā humilitatē· nō em̄ ſūt ſtabulū dedignati nō fe
nū nō cetera vilia· Sine hac v̄tute non eſt ſalus
qꝛ nulla opatio nrā cū ſupbia deo placere pt· Vn̄
bernardus· Humilitas ceteris v̄tutibus ī tātū eſt
neceſſaria· vt abſqȝ iſta ille nec eē virtutes videāt̄
Nēpe vt caritas ſū queqȝ v̄t⁹ alia det̄ hūilitas me
ret̄· qꝛ humilibus deus dat grām· ꝑuat acceptas·
qꝛ n̄ reqeſcit ſpūs dn̄i n̄ ſup qetū ⁊ humilē· ſerua
tas cōſūmat· nā v̄tus in infirmitate hoc eſt ī humi
litate pficitur· Potuiſti etiā attendē in vtroqȝ et
maxime ī puero ihū n̄ puā corporis afflictionē· De
qua ſic dicit bernardus· Naſcitur dei filius cuius
arbitrio erat q̊dcūqȝ vellꝫ eligē· tēp⁹ elegit qd mo
leſti⁹ ē p̄ſti puulo ⁊ paupis mr̄is filio q̄ vix pānos

habebat ad inuoluendū p̄ſepe· ad reclinādū· ⁊ (cū
tanta eēt neceſſitas) nullū audio fieri pelliū mētio
nē· Xp̄s itaqꝫ (qui nō fallit) elegit qd carni moleſ
tius· id ergo meli⁹· id vtilius· id potius eligendū·
⁊ quiſquis aliud doceat vel ſuadeat· ab eo tanq̄ a
ſeductore cauendū eſt Et cū fratres ip̄e eſt q̄ olim
ſic ꝓmiſſus ꝑ yſaiam puulus ſciēs reꝓbare ma
lū et eligere bonū· malū ergo voluptas corporis ·
bonū vero afflictio ē· Siquidē et hanc elegit· ⁊ illā
reꝓbabat puer ſapiēs v̓bū infans · Hec bnard⁹
Sed int̄ alias afflictiones hec etiā vna fuit· q̄ qn̄
mat̄ ſua eū poſuit in p̄ſepio (cū puluinar aliud nō
haberet) ad caput ei⁹ quēdā lapidē nō ſine cordis
amaritudine int̄poſito forte feno poſuit· Et (ut dici
tur) adhuc ille lapis appaēt ibidē murat⁹ ad meō
riā· Paupertatē ergo ⁊ humilitatē afflictionē qꝫ
corꝑis ceteras qꝫ virtutes ſtudeas ⁊ tu ꝓ poſſe tuo
imitari· Meditari ergo debes cū gaudio· q̄ta ſit
hodierna ſolēnitas · Hodie nāqꝫ natus ē xp̄us · et
ſic vere natalis eſt dies regis eterni ⁊ filij dei viui·
Hodie fili⁹ datus ē nobis · et puer natus ē nobis
Hodie ſol iuſticie (q̄ erat ī nubilo) clare refulſit·
Hodie electoꝝ caput ſp̄oſ⁹ eccleſie ꝓceſſit de tha
lamo ſuo· Hodie deſideratā faciē ſuā on̄dit ſpecia
ſus forma p̄ filijs hominū· Hodie fact⁹ ē ille hȳn⁹
angelicus Gloria in excelſis deo· Hodie ē pax nob

hominibus nūciata vt in eodē ẏmno cōtinet᷑. Ho
die (vt cātat ecc̄ia) ꝑ totū mūdū melliflui facti sūt
celi. Hodie apparuit benignitas et humanitas ſal
uatoris nr̄i dei. Hodie adoratus ē deꝰ in ſimilitudi
ne carnis peccati. Hodie illa duo miracula ꝯtige
rūt. q̄ oēm ſupant intellectū ⁊ ſola fides apprehēdē
pt̄. ſcilicet ꝙ deꝰ naſcit᷑ ⁊ v̾go parit. Hodie alioꝝ
miraculoꝝ claruit multitudo. deniqꝫ oīa (q̄ dicta ſt̄
de incarnaciōe) q̄ſi h̄ clariꝰ eluceſcūt. ibi inchoata.
hic maīfeſtata. Videas nūc illa et iſtis coniūge. Me
rito ergo dies iſta iubilationis et gaudij et leticie
magne nimis.

De circūciſione domini.

OCtauo die circūciſus eſt puer et declaraue
rūt nomē eiꝰ eē ihesū. Duo m̄gna hodie fc̄a
ſūt. Vnū qꝛ manifeſtū ē nomē ſalutis ſcilicꝫ iheſꝰ.
qđ ab et̾no ſibi īpoſitū erat. ⁊ ab āgelis vocatū. pri
uſq̄ ī vtero cōcipet᷑. Ihūs eī dicit᷑ ſaluator hᵒ ē no
mē qđ ē ſup ōne nomē. Nec eī ē aliud nomē ſub ce
lo (vt ayt ap̄lus petrus) in q̊ oporteat nos ſaluos
fieri nomē dico qđ os dn̄i noīauit. Scđm. qꝛ ce
pit dn̄s ih̄us hodie ſuū ſacratiſſimū ſanguinē fu
dē p nob̄. cū caro ipſiꝰ cultello lapideo abſcindēt᷑.
Tēpeſtiue cepit pati ꝓ nob̄. qꝛ peccatū nō fecit ꝓ
nr̄is pccīs penā hodie portare icepit. Plorauit aūt
puer ih̄s hodie ꝓpt᷑ dolorē quē ſenſit i carne. nā ve